

УДК 636.22/.28.033

Каспров Р.В., асистент

Димчук А.В., асистент

Савчук О.В., кандидат с.-г. наук, доцент

Подільський державний агротехнічний університет

**ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОЩУВАННЯ ЧИСТОПОРОДНИХ ТА
ПОМІСНИХ БУГАЙЦІВ**

Наведено результати з порівняльного вивчення ефективності вирощування бугайців української чорно-рябої молочної та абердин-ангуської порід, а також помісей різної кровності цих порід. Встановлено, що бугайці абердин-ангуської породи та помісі різної кровності переважали за показниками інтенсивності росту бугайців української чорно-рябої молочної породи.

Ключові слова: порода, бугайці, енергія росту, загальний приріст.

Чисельними дослідженнями встановлено, що м'ясна продуктивність тварин прямопропорційно залежить від інтенсивності вирощування худоби. Але ці показники пов'язані з напрямком продуктивності і значно вищі у тварин відповідно м'ясних, комбінованих і молочних порід, а також варіюють у межах самої породи [2, 5, 6, 7].

Помісні тварини характеризуються досить високими показниками енергії росту, добре оплачують корм приростом, мають високий забійний вихід, високу якість м'ясної продукції. Проте різні поєднання дещо різняться за величиною ефекту гетерозису порівняно з ровесниками материнської породи [1, 3].

Методика досліджень. Дослідження проведені в умовах СГК імені Лесі Українки Славутського району Хмельницької області.

Об'єктом дослідження були чистопородні бугайці голштинізованої чорно-рябої породи (1 група), чистопородні бугайці абердин-ангуської породи канадської селекції (5 група), та $\frac{1}{2}$; $\frac{3}{4}$ та $\frac{7}{8}$ кровні помісі абердин-ангуської породи канадської селекції (2, 3 та 4 група відповідно). Піддослідних тварин утримували в аналогічних умовах [4]. Раціони забезпечували тварин енергією та поживними речовинами.

Результати досліджень показують, що чистопородні абердин-ангуські бугайці за весь період експерименту росли інтенсивніше, ніж чистопородні тварини української чорно-рябої молочної породи та їх помісі з абердин-ангуською породою (табл. 1). Характерною особливістю є те, що із збільшенням частки крові за абердин-ангуською породою зростали середньодобові прирости бугайців.

Якщо оцінювати енергію росту молодняку за зміною живої маси, то можна констатувати, що чистопородні абердин-ангуси росли інтенсивно, за весь період росту середньодобові прирости в них становили 797 г, а за 18 місяців вирощування вони збільшили свою живу масу у 14,4 раза, тоді як чистопородні бугайці української молочної породи – лише у 12,1 раза.

Таблиця 1. Жива маса та прирости бугайців

Показник	Група тварин				
	I	II	III	IV	V
Жива маса новонароджених тварин, кг	32,90±1,60	32,70±1,12	31,90±0,93	32,70±1,52	32,40±1,20
Жива маса у 18-місячному віці, кг	398,5±3,18	417,3±5,90	419,9±5,76	444,5±2,78	467,8±3,17
Абсолютні прирости, кг	365,6±3,2	384,6±4,1	388,0±6,1	411,8±5,2	435,4±6,4
Середньодобовий приріст, г	668,3±12,0	703,1±14,0	709,3±14,8	753,0±15,1	796,0±17,6
в тому числі в % до I групи	100	105,1	105,9	112,5	118,9
Збільшення живої маси відносно початкової, рази	12,1	12,8	13,2	13,6	14,4

На основі індивідуальних зважувань та групового обліку кормів нами проведена оцінка результатів досліду (табл. 2).

Таблиця 2. Оцінка результатів досліджень

Показник	Група тварин				
	I	II	III	IV	V
Одержано приросту всього, кг	3656	3846	3880	4118	4354
Затрачено к.од. всього	33470	33470	33470	33470	33470
в тому числі на 1 кг приросту, к.од.	9,2	8,7	8,6	8,1	7,7
в % до I групи	100	94,6	93,5	88,0	83,7
Затрачено протеїну всього, кг	2466	2466	2466	2466	2466
в тому числі на 1 кг приросту, г	674,5	641,2	635,6	598,8	566,4
в % до I групи	100	95,1	94,2	88,8	84,0
Одержано додатково приросту, кг	-	190	224	462	698
в % до I групи	100	105,2	106,1	112,6	119,1

Результати наших досліджень показують, що від бугайців II групи одержано на 190 кг або 5,2% більше приросту порівняно з тваринами I групи і при однаковому використанні кормів на 1 кг приросту витрачено менше на 5,4% кормових одиниць та 4,9% перетравного протеїну. У 3/4-кровних за абердин-ангусами бугайців III групи приріст живої маси був вищим за тварин контрольної на 6,1%, а затрата кормів на кожен кілограм приросту – меншою на 6,5% кормових одиниць та 5,8% перетравного протеїну.

Бугайці IV групи порівняно з чистопородними тваринами української чорно-рябої молочної породи мали більший на 12,6 % приріст живої маси і нижчі на 12,0 % затрати кормових одиниць та на 11,2% – перетравного протеїну на кожний кілограм приросту.

Бугайці абердин-ангуської породи за приростом живої маси переважали ровесників всіх інших груп, зокрема тварин I групи – на 19,1, II – на 13,1, III – на 12,2 та IV – на 5,7 %. Отже, чистопородні тварини більш ніж на 10% переважали за цим показником напівкровних та 3/4-кровних помісей.

Отже, 7/8-кровні помісі за абердин-ангуською породою та чистопородні абердин-ангуси забезпечували найбільший додатковий приріст живої маси і відповідно більшу економічну ефективність порівняно з українськими чистопородними бугайцями чорно-рябої молочної породи, 1/2- і 3/4-кровними помісями за абердин-ангусами за умови однакових затрат поживних речовин, причому тварини IV та V групи на 1 кг приросту затратили менше протеїну.

Література

1. Зеленов Г.Н. Особенности формирования мясной продуктивности у бычков разных генотипов / Зеленов Г.Н. // Зоотехния. – 2006. – № 5. – С. 26-28.
2. Кандыба В.Н. Закономерности формирования мясной продуктивности молодняка крупного рогатого скота в зависимости от возраста и факторов кормления: Автореф. дис. ... доктора с.-х. наук: 06.02.04 / НИИЖ Лесостепи и Полесья УССР. - Харьков, 1991. - 52 с.
3. Кочетков А.А. Мясная продуктивность чистопородных и помесных животных / Кочетков А.А. // Зоотехния. – 2007. – № 5. – С. 22-23.
4. Овсянников А.И. Основы опытного дела в животноводстве. М.: Колос, 1976. - 304 с.
5. Пустотина Г. Мясная продуктивность бычков разных пород / Г.Пустотина // Молочное и мясное скотоводство. – 2008. – № 8. – С. 4-5.
6. Семенов А. Формирование мясных стад в Поволжье / А. Семенов, Е. Анисимова, Е. Гостева // Молочное и мясное скотоводство. – 2008. – № 2. – С. 13-15.
7. Швагер О. Оценка мясной продуктивности бычков разных генотипов / О. Швагер // Молочное и мясное скотоводство. – 2008. – № 4. – С. 18-20.

Summary

Efficiency of growing of pure breeds and cross-breeds / Kasprov R.

Results are resulted from the comparative study of efficiency of growing of bull-calves Ukrainian blackly-pied milk and aberdeen-angus breeds, and also cross-breeds of different blood of these breeds. It is set that the bull-calves of aberdeen-angus breed and cross-breed of different blood prevailed on the indexes of intensity of growth of bull-calves of the Ukrainian blackly-pied suckling breed.

Key words: breed bulls, meat, energy of growth, general increase.